

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Lékó és Társa Ügyvédi Iroda tagjaként eljáró dr. Lékó László ügyvéd által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek - a Dr. Czira Dr. Mocsai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Czira Enikő ügyvéd) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen személyhez fűződő jogsértés megállapítása iránt indított perében a Pest Megyei Bíróság 2007. október 9. napján kelt 12.P.28.260/2006/8. számú ítélete ellen a felperes részéről 9. sorszám alatt előterjesztett és 11. sorszám alatt megindokolt, valamint az alperes részéről Pf/2. sorszám alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezés folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg - 15 nap alatt - az alperesnek 40.000 (Negyvenezer) forint fellebbezési eljárási költséget.

A felperes 120.000 (Egyszázhuszezer) forint, az alperes 5.000 (Ötezer) forint fellebbezési eljárási illetéket köteles az államnak - felhívásra - megfizetni.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A felperes 2006 őszéig több ciklusban polgármesteri tisztséget látott el ... községben. A 2005. május 17-én megjelent kistérségi újságban, a „..."-ben annak 3. oldalán „Több milliós csalással gyanúsítják a polgármestert" címmel az alperes a községben folyó útépitésekkel kapcsolatos beruházásról tett nyilatkozatát tartalmazó cikk jelent meg.

A felperes kereseti kérelmében előadta, hogy a cikkben megjelent alperesi kijelentések:

1. „ezúton nyugodtan kijelentem, hogy a 2001. évi beruházásoknál csalássorozat történt"

2. „...400.000 forint az az összeg, amelyet vissza kell fizetni a településnek jogtalan felhasználás miatt. Kérdezem én, hova lett az a pénz?”

3. „...nem 4 méter széles, mint amennyire a pályázatot nyertük, pedig a lakosságtól is 4 méterre szedtük be az önerőt és az önkormányzat 4 méterre tette hozzá az önerőt. A kivitelezőnek kifizettük az összeget, de hol van az a munka, amit ezért elvégzett, hol van a pénz?”

4. „a pénzt megkaptuk 4 méterre, de az út csak 3,5 méter lett.”

5. „ha 2004-től vizsgálódik, az érdekes dolog lesz, mert akkor nincs más választásom, mint hogy újabb feljelentést tegyek és 2001-től kérjem a bíróságot, mert úgy teljes.”

6. „azt gondoltam, hogy minden rendben van, a polgármester lett volna az első, aki azt javasolja, hogy álljon fel a bizottság, vizsgálja meg az ügyet és derüljön fény mindenre.”

7. „az adatok nem egyeznek, hová lett a pénz?” -

részben valótlan tényállításokat tartalmaznak, részben valós tény hamis színben tüntetnek fel, úgy mintha a felperes bűncselekményt, csalást követett volna el, és sértik a személyiségi jogait. Az 1., 2., 3., 6. és 7. pontokban foglalt kijelentések azt a benyomást keltik, mintha a beruházásra kapott pénzt a felperes a saját céljára szerezte volna meg, vagy tudna annak jogtalan eltüntetéséről, azzal hanyag vagy hűtlen kezelést valósított volna meg. Csalássorozatról tesz említést, amely a felperes ellen irányul, mint a beruházásért felelős polgármester ellen. A 4. és 5. pontok polgármesteri működését kérdőjelezzik meg, személyiségi jogait e vonatkozásban sértik. Maga a cím is sértő, mert a csalás más tévedésbe ejtésével, tévedésben tartásával valósul meg saját haszonszerzés végett, és nem felel meg a valóságnak az, hogy csalással vádolták volna. ...on és környékén a felperes évtizedek óta nagy megbecsülésnek örvendő közszereplő volt, a polgármesteri tisztségen kívül kistérségi fejlesztési bizottságokban és politikai testületekben is tevékenykedett. Az alperes állításai sértik jóhírnevét, súlyosan befolyásolták az embereknek a felperesről alkotott évtizedek alatt kialakult értékítéletét, egész eddigi társadalmi tevékenységét megkérdőjelezték. Előadta, hogy a választásokon ezt követően az alperes lett a polgármester és az alperes nyilatkozott úgy, hogy abból megállapítható, hogy az ügyben ő tett feljelentést elsősorban saját maga számára előnyök szerzése végett. Mindezek alapján az alperes megsértette a felperes Ptk. 78. § (1) és (2) bekezdése szerinti személyiségi jogait. Keresetében kérte a Ptk. 84. § (1) bekezdésének a) pontja alapján a jogsértés megtörténtének megállapítását, a 84. § (1) bekezdésének b) pontja szerint a jogsértő eltiltását a további jogsértéstől, és azt, hogy az alperes ugyanebben az újságban a felperes által megjelölt szöveggel adjon elégtételt, és ugyanezen elégtételt 30 napra a ... Önkormányzat hirdetőtáblájára tegye ki (Ptk. 84. § (1) bekezdés c) pont). Kérte kötelezze a bíróság az alperest 2.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére, mert a jogsértés az évtizedek óta a felperesről kialakult pozitív benyomás aláásását és részbeni megszűnését eredményezte. Kérte továbbá az alperes perköltségeiben való marasztalását, ügyvédi munkadíj iránti igényét 150.000 forint + áfa összegben jelölje meg.

Az alperes, mind jogalapja mind összegszerűsége tekintetében a kereset elutasítását és a felperes perköltségeiben való marasztalását kérte. Ügyvédi munkadíj iránti igényét 200.000 forint + áfa összegben jelölte meg. Ellenkérelmében előadta, hogy a sérelmezett újságcikk egy, az alperessel készített riport volt, amely az alperes által elmondott vélemény és az általa ismertetett bizonyítékok alapján került megfogalmazásra, de azt nem az alperes írta, stílusát nem ő alakította ki, hanem az újságíró. Nyilatkozata nem szó szerint került közlésre, a cikket egészében kell olvasni és értelmezni, és így megállapítható, hogy az nem sérti a felperes személyiségi jogát. A véleményalkotás alkotmányos szabadságjog, nem jelent jogsértést még akkor sem, ha a bírálattal nem mindenki ért egyet, jogsértő kifejezéseket nem használt, a bírálat szabadságát nem lépte túl, valós tényeket közölt. A „csalás” szót általános és nem büntetőjogi értelemben használta, amely így „félrevezet”, „tévedést okoz”, jelentést hordoz, sosem állította azt, hogy a felperest csalás bűncselekménye elkövetésével vádolták volna. Az újságcikk címét nem ő határozta meg, a cikk pedig egy mondattal sem utal arra, hogy ki a felelős. A felperes ezen időszakban közszereplő, polgármester volt, és közszereplőként fel kell készülnie arra, hogy cselekedeteit a közvélemény fokozott figyelemben részesíti, bírálja. Az alperes képviselőtestületi tagként szintén közszereplő és egy másik közszereplő tevékenységét elmarasztaló véleménynyilvánítása, értékítélete nem alapoz meg személyiségi jogvédelmet, miután a kritikát, negatív véleményt az átlagosnál jobban kell tűrniük.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy a Magyar Államnak külön felhívásra fizessen meg 120.000 forint le nem rótt eljárási illetéket, és kötelezte, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek bruttó 100.000 forint perköltséget ügyvédi munkadíj címén. Az 1. pontban foglaltak körében kifejtette, hogy a „csalássorozat” kifejezés negatív értékítéletet hordoz, és alkalmas arra, hogy a felperes társadalmi megítélését negatív irányba befolyásolja. A társadalmi közfelfogás azonban azt a körülményt, hogy a tervpályázattól eltérő módon valósítanak meg beruházásokat, vagyis nem a tervpályázat szerinti útszélességeket, és a tervpályázat szerinti utcákat aszfaltozzák le, csalássorozat kifejezéssel illeti, annak ellenére, hogy a csalás bűncselekményének elkövetése büntetőjogi értelemben nem volt megállapítható. A felperes polgári jogi felelőssége ebből a pontból eredően nem állapítható meg. A 2. pontban sérelmezett tényállítás tekintetében az alperes nyilatkozatának tartalma valós, mert valóban 4.000.000 forint összeget kellett visszafizetni a településnek, a Regionális Fejlesztési Tanács döntése alapján. A „kérdzem én hová lett a pénz” kérdésfelvetés ezen tényadatok tükrében okszerű kérdésfeltevés, és az ezt követően folyt vizsgálatok célja is az volt, hogy felderítse milyen célra használták fel a támogatási pénzeket. A 3. pont tekintetében megállapította, hogy tény miszerint a tervdokumentumnak megfelelő aszfaltozási munkálatokra szedett be lakossági önerőt az önkormányzat, és ennek megfelelően tette hozzá a saját pénzeszközeit is, ugyanakkor a beruházás nem a terveknek megfelelően készült el. Az is ténykérdés, hogy a kivitelezőt is kifizették. A kérdésfelvetés ezért, ahogy a 2. pont esetében, itt is okszerű. A 4. pontban sérelmezett tényállításról megállapította, hogy bár nem teljes mértékben, de ugyancsak valós tartalmú tény, hogy nem a tervezett szélességű úttükrök valósultak

meg. Álláspontja szerint az 5. pontban megfogalmazott alperesi kijelentés semmiféle sértő, valótlan tényállítást nem tartalmaz. Az alperes a meggyőződésének adott hangot, amely szerint sem 2004-ben, sem 2001-ben nem a tervdokumentációnak és a pályázatnak megfelelő kivitelezés történt, az pedig, hogy ennek alapján feljelentéssel éljen, állampolgári joga. A 2., 3., 4., 5. pontban sérelmezett alperesi kijelentések tehát a személyiségi jog megsértésére nem alkalmasak, mert azok valós tényállításokat tartalmaznak. A 6. pontban sérelmezett kijelentés véleménynyilvánítás, amelyben az alperes annak ad hangot, hogy a felperes érdekében állt volna a helyzet tisztázása, ha egyébként nem terheli felelősség a történetekben. Ez az alperesi véleménynyilvánítás nem tartalmazott valótlan tényállítást, nem sértő, és nem is megalázó, jogsértést így nem valósít meg. A 7. pontban meghatározott felperesi tényállítás szintén valós tartalmú, mert a ténybeli adatok a pályázati tervadatokkal nem egyeztek. A „Hová lett a pénz?” kérdésfelvetés, a már kifejtettek értelmében nem lehet sérelmes, mert valóban ez a pályázati pénzek felhasználása vizsgálatának az elsődleges célja. Megállapította az elsőfokú bíróság, hogy polgárjogi felelősség az alperest a saját közlései tekintetében terhelheti, így a cikk címe miatt a felelőssége akkor sem állapítható meg, ha az egyébként a felperes jó hírnevét sértő tartalmú. A pervesztes felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján marasztalta a perköltségekben azzal, hogy az ügyvédi munkadíj összege tekintetében a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet az irányadó.

A felperes az ítélet elleni fellebbezésében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását azzal, hogy a bíróság keresetének adjon helyt, és kötelezze az alperest az első- és másodfokú perköltségek viselésére. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság a tényállítást nem derítette fel a kellő mértékben, és a jogi álláspontja sem megfelelő. A cikk címét is sérelmezte a felperes, de a bíróság a felperes indítványa ellenére az újságírókat nem idézte tanúként, holott az alperes az előadása szerint a cikket előzetesen nem látta, kontrollálni nem tudta, a bíróság megállapítása viszont az volt, hogy az alperest a címért felelősség nem terheli, mert azt az újságíró adta. A cikk címéből és megfogalmazásából, szerkezetéből azonban az tükröződik, hogy a polgármester egy több milliós csalási ügybe keveredett. Az 1. pont vonatkozásában a büntetőeljárás és az ezt megszüntető határozat egyértelművé teszi, hogy az ügyben a társadalomra veszélyesség hiánya miatt büntetés kiszabása nem történt, ez pedig csalásnak nem nevezhető. Nem értékelte azt a körülményt, hogy a cikk a választások előtt jelent meg, és ennek a cikknek ebből a szempontból döntő jelentősége volt, és a felperest kifejezetten hátrányos helyzetbe hozta. A 2. pontnál téves a bíróság okfejtése, és az nem felel meg a valóságnak, mert az alperes képviselőként mindenről, így az elszámolásról is tudott. A 3. ponttal kapcsolatban is erre hivatkozott azzal, hogy a cikk szerkezete, a kérdésfeltevések, egyértelművé teszik, hogy itt valamilyen bűncselekmény, tiltott dolog történt, amelynek intézője a felperes. A 4. ponttal kapcsolatban utalt arra, hogy az alperes mindenről tudott, és az ő tudomásával lett az út 4 méter helyett csak 3,5 méter széles. Az 5. és 6. pontból is az derül ki, hogy ami történt rossz, bűncselekményt valósít meg, és ezért az alperes újabb feljelentést kíván tenni. A 7. ponttal kapcsolatban a 2. és 3. pontokban foglaltakra hivatkozott, és utalt arra is,

hogy az elsőfokú bíróság jogi érvelése nem megfelelő, annak ellenére, hogy a tényállítások értékelésének az elveit pontosan fogalmazta meg.

Az alperes csatlakozó fellebbezésében a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet értelmében a perköltsége felemelését kérte, az alperes és az őt képviselő ügyvédi iroda között létrejött megállapodásnak megfelelően 200.000 forint + áfa összegre, mert a megállapodást az elsőfokú bíróság erre irányuló indokolás nélkül nem vette figyelembe. Kérte továbbá a felperes másodfokú perköltségekben való marasztalását.

A felperes fellebbezése és az alperes csatlakozó fellebbezése nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a tényállást a kellő mértékben feltárta, és azt helyesen állapította meg. Helytállóak az abból levont jogi következtetései is, azokkal és azok indokaival a Fővárosi Ítéltábla egyetért. A fellebbezésben és a csatlakozó fellebbezésben foglaltakra tekintettel a következőket emeli ki.

Bár az elsőfokú bíróság a Pp. 164. § (1) bekezdésének felhívása mellett tévesen jelölte meg, hogy a felperesnek kell a sértő tényállítás valóságtartalmát bizonyítani, a bizonyítási eljárást a bizonyítás helyes elveinek a figyelembevételével folytatta le, és nem tévedett, amikor részben a megengedett véleménynyilvánítás folytán, részben a tényállítás valóságának a bizonyítására tekintettel nem látott alapot a jóhírnév megsértése megállapítására.

Az alperesi nyilatkozatban foglaltak a bizottság felállításával kapcsolatos véleményt kivéve valóban tényállításokat tartalmaznak, és a lefolytatott valóságbizonyítás eredménye alapján azok valóságtartalma megállapítható volt. A felperes keresetében, és annak ezt követő pontosításában egyértelműen megjelölte hét pontban azokat az alperesi kijelentéseket, amelyek álláspontja szerint sértették a személyhez fűződő jogait. Az újságcikk címét a felperes keresetében és annak pontosításában nem sérelmezte, így ez nem képezhette a jelen per tárgyát. Az újságcikkből egyébként egyértelműen megállapítható, hogy a cikk címét az újságíró adta. Az alperessel szemben indított perben ezért az érdemi döntés korlátait meghatározó Pp. 215. §-ának megfelelően csak az alperes által tett nyilatkozatokat lehetett értékelni; az alperes felelőssége csak ezek tekintetében vizsgálható. Az alperes a cikkben leírt nyilatkozatának megtételét nem vitatta, ezért az újságíró meghallgatása az ügyben szükségtelen volt.

Az 1. pont vonatkozásában az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást úgy, hogy az újságcikkben „a csalás” kifejezést nem a szó büntetőjogi, hanem köznap használatának megfelelően kell értelmezni, és a társadalmi közfelfogás a félrevezetések, megtévesztések megtörténtét is ezzel a kifejezéssel illeti. Egyebekben a fellebbezésben foglaltaktól eltérően az állapítható meg, hogy a felperessel szemben folyamatban volt nyomozati eljárás nem a társadalomra veszélyesség hiánya, hanem annak csekélybé válása folytán került megszüntetésre,

és a felperest az ügyészség megrovásban részesítette. A kettő közötti eltérés jelentős, mert az ügyészség jogerős határozata indokolása szerint megállapított tényállás alkalmas a felperessel szemben kétféle, a Btk. 288. §-ának (1) bekezdésének a) pontjába ütköző jogosulatlan gazdasági előny megszerzése büntetnének kísérlete, és egy kétféle a Btk. 288. § (2) bekezdésébe ütköző és az (1) bekezdés szerint büntetendő jogosulatlan gazdasági előny megszerzésének büntette megállapítására, de az elbíráláskor a cselekmény társadalomra veszélyességének már csekély foka miatt, a felperessel szemben a törvény szerint alkalmazható legenyhébb büntetés kiszabása is szükségtelen volt.

A 3. és 4. pontokkal kapcsolatosan megállapítható, hogy az alperes többes szám első személyben nyilatkozott, nem titkolva, hogy a történetekről maga is tudhatott. Az alperes kijelentésével nem utal közvetlenül a felperes felelősségére, kérdésfelvetésével a bizonytalanságot fejezi ki. Figyelembe kell venni azt is, hogy a cikk 2005. évben íródott, és csak a későbbiek során sikerült felderíteni a történeteket. A nyomozást megszüntető határozat is 2006. október 24-én kelt. Az alperes bizonytalanságot, esetleges további vizsgálat szükségességét felvető nyilatkozata, a cikket összefüggéseiben értelmezve, a jóhírnév megsértése megállapítására nem ad módot.

A Fővárosi Ítéltábla utal arra, hogy a cikkben foglaltaknak a választásokra gyakorolt hatása a kár bekövetkezte és a kár mértéke körében akkor lenne értékelhető, ha a felperesi kereseti kérelem jogalapja fennállna.

A 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (2) bekezdése értelmében a bíróság indokolt esetben a fél és jogi képviselője között létrejött szerződésben kikötött megbízási díj összegét mérsékelheti, ha ez nem áll arányban a pertárgy értékével, vagy a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel. E jogszabályi rendelkezés figyelembevételével az elsőfokú bíróságnak lehetősége volt a kikötött munkadíj összegét mérsékelni. Bár az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének nem tett eleget, a pertárgy értékére, valamint arra figyelemmel, hogy az ügyben két tárgyalás került megtartásra és a jogi képviselő két beadványt szerkesztett, az alperes jogi képviselőjét megillető ügyvédi munkadíj mértékét helyesen állapította meg, annak felemelése nem indokolt.

A kifejtettek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint - utalva annak helyes indokaira is - helybenhagyta.

A 2.000.000 forintos fellebbezési érték alapulvételével a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján a felperes eredménytelen fellebbezése folytán az alperes jogi képviselőjét 50.000 forint ügyvédi munkadíj, míg az eredménytelen csatlakozó fellebbezés folytán a rendelet (3) és (5) bekezdése alapján a felperes jogi képviselőjét 10.000 forint ügyvédi munkadíj illetné meg, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 239. §-a folytán alkalmazandó Pp. 81. § alapján kötelezte a felperest e két összeg különbözetének az alperes javára történő megfizetésére. Az Itv. 64. §-a alapján irányadó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésének

megfelelően kötelezte a felperest az Itv. 46. § (1) bekezdése, míg az alperest az Itv. 46. § (4) bekezdése alapján megállapított mértékű - tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt - fellebbezési illeték megtérítésére.

Budapest, 2008. február 6.

Dr. Sághy Mária s.k.
a tanács elnöke

Dr. Puskás Péter s.k.
előadó bíró

Lévainé dr. Szakács Mária s.k.
bíró